

הלכות תפלה - כ

סתם ידיים לתפלה וסעודה, ת"ת וברכות

שוע"ר סי' א מהדורא בתרא

ז סתם ידיים אלו כשרות להזכיר השם בברכות ולדבר דברי תורה.

שוע"ר סי' ד מהדורא בתרא

א לתלמוד תורה ולהזכרת השם בשאר ברכות, חוץ מקריאת שמע ותפלה, אין צריך לחזור אחר מים, אלא די לנקות ידיו בכל דבר שמנקה ... מנחה או ערבית צריך לחזור אחר מים עד מיל, כמו לתפלת השחר.

שוע"ר סי' צב

ג ואחר כך צריך לרחוץ ידיו במים, אע"פ שנוטל ידיו שחרית, כיון שנגעו בטינופת אחר נטילת שחרית.

ד ואם אין לו מים, צריך לחזו(ר) אחריהם עד פרסה, אם הוא בדרך והמים נמצאים לפניו ברחוק פרסה ... ואם צריך לחזור לאחריו למקום מים, עד מיל חוזר, יותר ממיל אינו צריך לחזור. ואם מתיירא שמא יעבור זמן התפלה עד שיגיע למקום המים, לא יחזו(ר) אחריהם כלל, רק ינקה ידיו בצרור או בעפר או בקורה או בכל דבר שמנקה.

ה וכל זה כשידיו מלוכלכות או שנגעו במקום מטונף. אבל אם אינו יודע להן שום לכלוך, אע"פ שהסיח דעתו מהם אחר נטילת שחרית, אין צריך לחזור וליטולן ולא לנקותן, שסתם ידיים כשרות לתפלה, כמו שכשרות לשאר ברכות. ויש אומרים, שהיסח הדעת פוסל לתפלה, כמו שפוסל לאכילה, מפני שהידיים עסקניות הן ושמא נגעו במקום הטינופת. וכן עיקר.

ומכל מקום אם אין מים מזומנים לפניו, אין צריך לחזו(ר) אחריהם, אם אינו יודע להם שום לכלוך, שלענין זה יש לסמוך על סברא הראשונה, אלא ינקה ידיו בכל דבר שמנקה. שנקיון מועיל אף לידיים של היסח הדעת, שפסול היסח הדעת הוא משום שמא מודבק בהן מעט זיעה או צואה, וכשמנקה יתקנחו.

ו וכל זה בתפלה. אבל לתלמוד תורה די בנקיון בעלמא בכל ענין, אפילו יש מים מזומנים לפניו.

ז מקום המטונף, הם מקומות המכוסים באדם, לפי שיש בהם מלמולי זיעה. וכן אם חיכך הראש, כמ"ש בסי' קס"ד. וכן צואת האוזן וצואת האף הן טינופות.

שוע"ר סי' קנח

א כל האוכל פת שמברכין עליו המוציא צריך ליטול ידיו תחלה אף על פי שאינן מלוכלכות ואינו יודע להם טומאה לפי שסתם ידיים שהסיח מהם דעתו משמירתן הן שניות לטומאה ופוסלות את התרומה מדברי סופרים עד שירחצם במים כהלכתן, ותקנו אף באכילת חולין משום סרך תרומה.

שוע"ר סי' קסג

א אסור לאכול בלא נטילה אפילו אם רוצה לכרוך ידיו במפה או אוכל בכף שאינו נוגע בפת, גזירה שמא יגע. ואפילו המהלך בדרך והגיע עת האוכל ולא מצא מים, אם יודע שיש לפניו מים ברחוק ד' מילין צריך להמתין עד שיגיע לשם, ואם יש מים לאחריו בפחות ממיל צריך לחזור לשם אף על פי שנחוץ לדרכו. אבל אם יש ברחוק מיל לאחריו ויותר מד' מילין לפניו יכרוך ידיו במפה ויאכל פתו.

שוע"ר סי' קסד

ב ולא מקום הטינופת ממש, אלא אפילו שוק וירך ומקומות המכוסים באדם, לפי שיש בהם מלמולי זיעה, וכן אם חיכך בראשו וכל כיוצא בזה (אבל אם שפשף ידיו על ראשו מלמעלה כגון לנגבה, ולא חיכך בה תוך השער בראשו ממש, אין לחוש) ... הפסיק סעודתו והלך להפליג בדבר אחר והסיח דעתו משמירת ידיו, שצריך לחזור וליטול ולברך על נטילת ידיים, כי כסעודה אחרת היא הואיל והפליג בינתיים.

שוע"ר סי' קעח

כיון שיש כאן היסח הדעת ... צריך לחזור וליטול ידיו ... שכיון שהסיח דעתו מן האכילה מן הסתם לא נזהר בשמירת ידיו והסיח דעתו מהן. ואפילו לא הסיח דעתו מלאכול, אם הפליג הרבה בדברים צריך לחזור וליטול ידיו, אף על פי שאין צריך לברך המוציא, מפני שמן הסתם הסיח דעתו משמירתן.

פסקי הסדור, השכמת הבוקר

ומצוה לחזור אחר מים עד מיל לקריאת שמע ולתפלה, בין בשחרית בין במנחה וערבית (משא"כ לתלמוד תורה והזכרת השם בשאר ברכות, די בנקיון בכל דבר שמנקה).

סדר נטילת ידיים לסעודה

כב לאכול פת אין שום צד היתר בעולם לא על ידי כף או סכין ולא על ידי מפה. ויש מקילים למהלך בדרך ואין לפניו מים עד יותר מד' מילין לכרוך שתי ידיו במפה ולאכול, ויש חולקים. והמחמיר תבוא עליו ברכה.